

howest

hogeschool

Inleiding ontwikkelingspsychologie

P. Casselman
2019-2020

Inhoud

1 Wat is ontwikkelingspsychologie?

2 Ontwikkelingsfactoren

3 Gevolgen van sociale isolatie

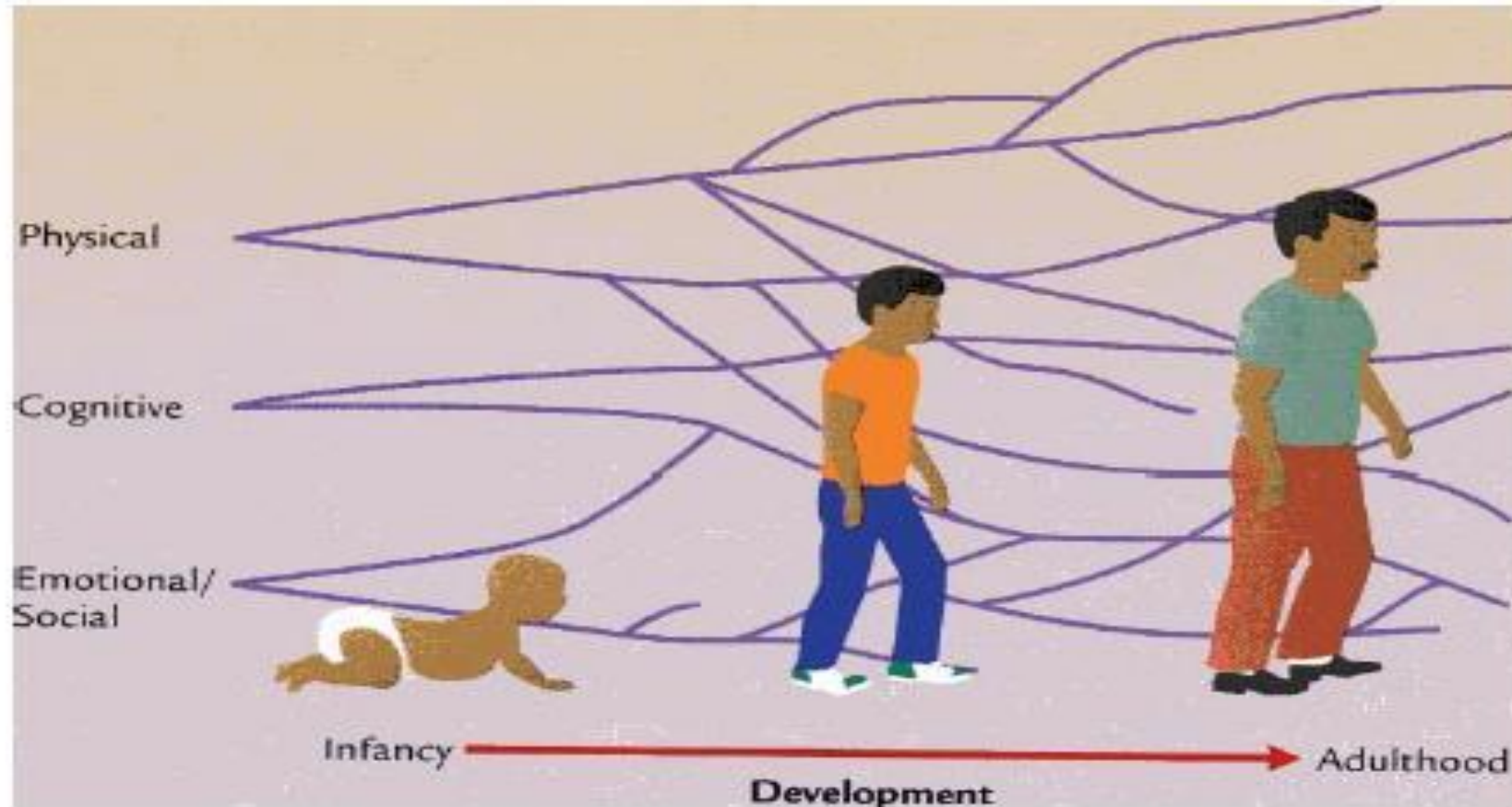
1 Wat is ontwikkelingspsychologie?

De studie van het **gedrag** doorheen de verschillende levensfasen

Moeilijk om te komen tot een **geïntegreerd beeld**:

- verschil in visie en uitgangspunt bij de onderzoekers
- complexiteit van het ontwikkelingsproces zelf
 - Discontinu
 - Continu

Multidimensionele ontwikkeling

2 Ontwikkelingsfactoren

2.1 Rol van de erfelijkheid

2.2 Invloeden vanuit het milieu

2.3 Interacties tussen erfelijkheid en milieu

2.4 Zelfbepaling als derde factor

2.1 Rol van de erfelijkheid

Beginperiode genetische psychologie: de erfelijkheid bepaalt wie of wat we worden

Ontwikkeling = een **endogeen** rijpingsproces

Cfr. **Sensomotorische ontwikkeling van kinderen**

NATURE

Motorische ontwikkeling baby

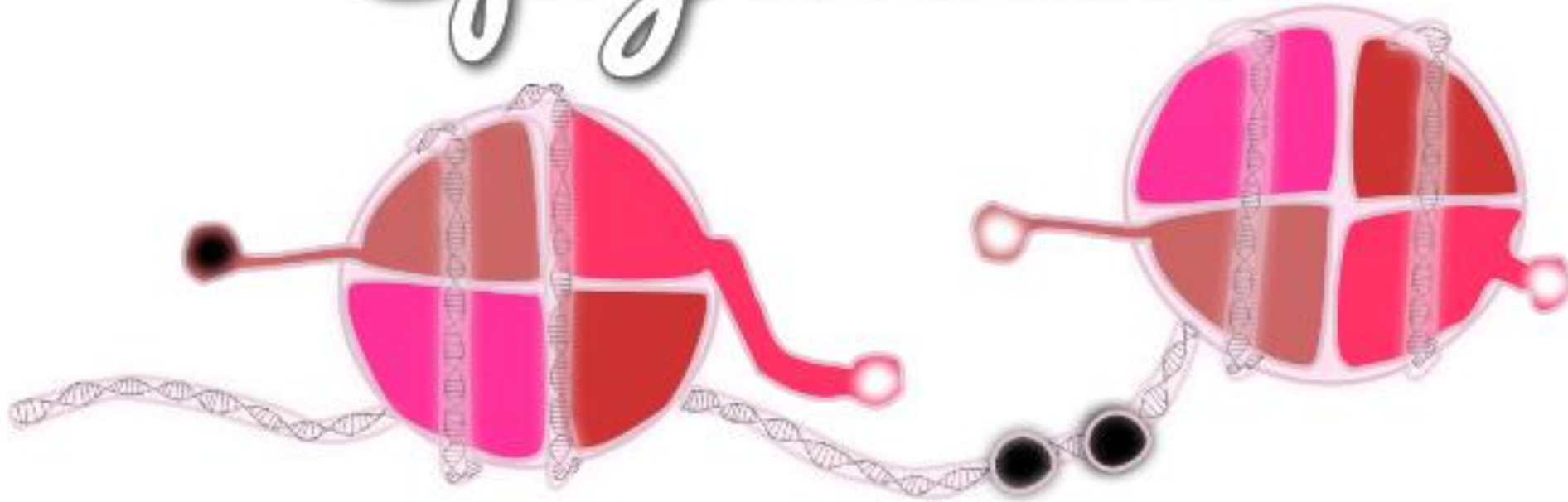
Gedragsschema's ~ fysiologische ontwikkeling > patronen

Epigenetica

Tijdelijke veranderingen die ervoor zorgen dat een bepaald gen bij een bepaald individu geen uitwerking meer heeft

<https://www.youtube.com/watch?v=k50yMwEOWGU>

Epigenetica

Door eiwitten (de zwarte bolletjes) op ons DNA of op histonen (soort clusters van eiwitten waar DNA omheen gedraaid is) kunnen genen "aan" of "uit" staan

25000 GENEN

GENETICA

VASTE DNA-CODE

0,5%
DNA-AFWIJKINGEN

DE DNA-CODE IS
ONVERANDERLIJK

(UITGEZONDERD MUTATIES & POLYMORFISMEN)

EPIGENETICA

GENEESMIDDELEN & DRUGS

PRENATALE FACTOREN

LIEFDE

VOEDING

STRESS

TEKORT AAN OUDERLIEFDE

DE WERKING VAN DE GENEN
WORDT BEÏNVLOED DOOR
OMGEVINGSFACTOREN

GRIET - EXENDO®

2.2 Invloeden vanuit het milieu

Behaviorisme: gedrag als een heel plastisch gegeven, dat **exogeen** gestuurd wordt door de actueel inwerkende prikkels en de vroegere leerervaringen

Cfr. **Watson**: de erfelijkheid bepaalt of er een ontwikkeling kan plaatsvinden, niet de richting waarin deze verloopt (normale erfelijke uitrusting = de basis)

NURTURE

Ecologische systementheorie (Bronfenbrenner, 1979)

- Microsysteem (rechtstreeks)
- Mesosysteem (interacties)
- Exosysteem (geen rechtstreeks contact)
- Macrosysteem (bredere cultuur)
- Chronosysteem (tijdsdimensie)

> Bio-ecologisch model (belang van biologische factoren)

Every child needs at least
one adult who is irrationally
crazy about him or her.

Una Schifferbinder

2.3 Interacties tussen erfelijkheid en milieu

Ontwikkeling hangt niet eenzijdig vast aan rijpings- of leerprocessen, maar beide sturen de ontwikkeling in een vaak moeilijk te ontwarren verstrengeling

Erfelijkheid > milieu

Milieu > erfelijkheid

Soms: gevoelige of kritische periodes

Rijping en oefening bouwen cumulatief op elkaar voort en hebben een wederzijds effect op elkaar

2.4 Zelfsturing als derde factor

De mens is méér dan een eenvoudig snijpunt van biologische en sociale determinanten

De mens kan ook **zelf mee richting geven** aan zijn ontwikkeling

= zelfbepaling, persoonlijke vrijheid, eigen verantwoordelijkheid

3 De gevolgen van sociale isolatie

Mensen hebben andere mensen nodig om zelf volwaardig mens te worden

Wat gebeurt er bij opgroeien in een niet-menselijke omgeving?

Wilde kinderen

Wolfskinderen

Verwaarloosde kinderen

<http://www.youtube.com/watch?v=VvdOe10vrs4>

Oxana

<https://www.youtube.com/watch?v=K0Zs-Ic0t9w>

Als jong kind verwaarloosd door ouders
Opgevoed door honden
Gevolgen?

Sociale isolatie: besluiten

Passende **milieu-invloeden** zijn onontbeerlijk om een aantal typisch menselijke eigenschappen tot ontwikkeling te brengen

Dit lijkt het best te gebeuren tijdens een welbepaalde **gevoelige of kritische periode**

Gelukkig zijn (cfr. Positieve psychologie)

